

ТЕМА 3. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета: засвоєння теоретичних та організаційних засад правового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності.

Основні терміни та поняття: сертифікація, рахунок-фактура (інвойс), сертифікат форми «А», сертифікат.

План

3.1 Компетенції органів місцевого регулювання зовнішньоекономічною діяльністю.

3.2 Система та види сертифікації в Україні.

3.3 Форми сертифікатів походження.

3.1 Компетенції органів місцевого регулювання зовнішньоекономічною діяльністю

Зовнішньоекономічна діяльність не може здійснюватися сама по собі. Для виконання функцій, пов'язаних із цією діяльністю, створюється відповідна система державних органів, чітко визначаються їх завдання, функції та повноваження.

В Україні управління ЗЕД здійснюється:

- Україною як державою в особі її органів у межах їх компетенції;
- недержавними органами управління економікою (товарними, фондовими, валютними біржами, торговельними палатами, асоціаціями, спілками та іншими організаціями координаційного типу), що діють на підставі їх статутних документів;

- самими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності на підставі відповідних координаційних угод, що укладаються між ними.

До органів управління ЗЕД в Україні відносяться:

- **Верховна Рада України**, яка:
 - приймає, змінює та скасовує закони, що стосуються зовнішньоекономічної діяльності;
 - затверджує головні напрями зовнішньоекономічної політики України;
 - укладає міжнародні договори України;
 - затверджує нормативи обов'язкового розподілу валютної виручки, ставки та умови оподаткування, митного тарифу та митних процедур;
 - встановлює спеціальні режими зовнішньоекономічної діяльності на території України;
 - затверджує списки товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню або забороняється;
- **Кабінет Міністрів України**;
- **Національний банк України**, який:
 - здійснює зберігання і використання золотовалютного резерву України та інших державних цінностей, які забезпечують платоспроможність України;

- представляє інтереси України у відносинах з центральними банками інших держав, міжнародними банками й іншими фінансово-кредитними установами та укладає відповідні міжбанківські угоди;
 - регулює курс національної валюти України до грошових одиниць інших держав.
 - *Державна митна служба України*, яка:
 - забезпечує, в межах своєї компетенції, економічну безпеку, захищає економічні інтереси України;
 - забезпечує дотримання законодавства, бореться з контрабандою, порушенням митних правил і податкового законодавства;
 - здійснює митне регулювання торговельно-економічних відносин, стягує митні платежі;
 - здійснює митний контроль;
 - *Антимонопольний комітет України*.
- До органів місцевого регулювання зовнішньоекономічною діяльністю належать:
- ради (представницькі органи місцевого самоврядування) та їх виконавчі та розпорядчі органи;
 - територіальні підрозділи (відділення) органів державного регулювання ЗЕД України.

3.2 Система та види сертифікації в Україні

Продукція, яка ввозиться і реалізується на території України, обов'язково має відповідати вимогам норм і стандартів, що діють в Україні. Така відповідність має підтверджуватися сертифікатом відповідності чи свідоцтвом про визнання відповідності, виданим або визнаним центральним органом виконавчої влади з питань технічного регулювання або акредитованим в установленому порядку органом із сертифікації, який уповноважений на здійснення цієї діяльності в законодавчо регульованій сфері.

Процедура отримання сертифіката (свідоцтва) складається з таких етапів:

1) Подання підприємством (заявником) заявки до відповідного уповноваженого органу з сертифікації (залежно від виду продукції, місцезнаходження заявника заявку подають різним органам) про видачу сертифіката:

- подачу документації для сертифікації, що додається до заявки;
- розгляд в органі по сертифікації заявки на сертифікацію продукції і аналіз наданої документації;
- ухвалення рішення по заявці з вказівкою схеми (моделі) сертифікації.

2) Лабораторна перевірка та випробування продукції для визначення її характеристик:

- для продукції, що сертифікується, випускається серійно: обстеження виробництва / або атестацію виробництва) / або сертифікацію (оцінку) системи управління якістю виробництва;

- відбір і ідентифікацію зразків продукції для проведення сертифікаційних випробувань;
- проведення сертифікаційних випробувань зразків продукції;
- аналіз отриманих результатів і ухвалення рішення про можливість видачі сертифікату відповідності;

3) Видача заявнику сертифіката відповідності та надання права маркувати продукцію спеціальним знаком відповідності або вмотивована відмова видати сертифікат:

- занесення сертифікованої продукції в реєстр Системи УКРСЕПРО, видачу сертифікату відповідності;
- визнання сертифіката відповідності, що виданий за кордоном;
- технічний нагляд за сертифікованою продукцією.

3.3 Форми сертифікатів походження

Країна походження товарів/послуг визначається з метою застосування тарифних та нетарифних заходів регулювання ввезення товару на митну територію України або вивезення товару/послуги з цієї території.

Сертифікат походження товару/послуги – це документ встановленої форми, який однозначно свідчить про країну походження товару/послуги, виданий органом держави-експортера, уповноваженим згідно з національним законодавством.

В Україні, роботи з оформлення та засвідчення сертифікатів походження виконують торгово-промислові палати відповідно до Закону України «Про торгово-промислові палати» та Постанови Кабінету Міністрів України «Про визначення Торгово-промислової палати уповноваженим органом з видачі сертифікатів походження товарів».

Сертифікат походження товару/послуги оформляється на кожну поставку товару, що здійснюється одночасно одним або декількома транспортними засобами одному й тому ж вантажоодержувачу від одного й того ж вантажопостачальника (якщо інше не передбачено міжнародними угодами). За заявкою замовника можливе оформлення сертифікатів походження на кожний транспортний засіб. Підставою для видачі сертифіката є заявка-декларація замовника, разом з якою подаються такі документи:

- документи, що підтверджують факт експорту: контракт, рахунок-фактура (інвойс);
- довідка про порядок виготовлення товару, яка повинна містити основну інформацію про підприємство (адреса, відомості про виробничі площі, обладнання та робоча сила), асортимент продукції, перелік основних технологічних операцій, вихідну сировину для виробництва, джерела її надходження;
- документи про придбання вихідної сировини та матеріалів: договори, товаротранспортні накладні, підтвердження якості виробника (сертифікати якості, паспорти і т.д.);
- експертний висновок щодо коду товару за УКТ ЗЕД;

– у разі необхідності – калькуляція, що містить дані про відсоткове співвідношення вартості імпоротної сировини та матеріалів у вартості кінцевого продукту.

Найбільш поширеними формами сертифікатів походження товарів є:

1) сертифікат походження товарів форми А.

Сертифікат форми «А» (англійською або французькою мовами) – преференційна форма – видається на товари з країн, що розвиваються, на які поширюється преференційний режим, при їхньому експорті до країн ЄС, Туреччину та США. Ця форма дозволяє частково або повністю уникнути мита при імпорті;

2) сертифікат походження товарів форми СТ-1.

Сертифікат походження форми СТ-1 – преференційна форма – видається при експорті товарів до країн СНД, якщо задовольняються умови «Правил визначення країни походження товарів» для СНД. Ця форма дозволяє повністю зняти мито при ввезенні до країни імпорту;

3) сертифікат форми EUR.1.

Сертифікат форми EUR.1 видається, якщо його потрібно пред'явити як доказ, що товари відповідають вимогам правил визначення преференційного походження, встановлених в Угоді про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, при застосуванні преференційних ставок ввізного мита. Тобто сертифікат форми EUR.1 є документом, який призначений для застосування до товарів тарифних преференцій у країнах ЄС.

Якщо в країні-імпорту товари оподатковуються за нульовою ставкою ввізного мита Митного тарифу Європейського союзу, видача сертифіката форми EUR.1 не здійснюється.

З 01 січня 2016 р. оформлення сертифікатів форми EUR.1 здійснюють митниці Державної фіскальної служби при експорті товарів з України у країни ЄС;

4) сертифікат походження в Мексиканські Штати (англійською мовою) – преференціальна форма на території Мексики;

5) сертифікат походження форми У-1 (українською мовою) – застосовують у випадках необхідності підтвердження українського походження товарів, що перебувають в обігу в межах митної території України;

6) сертифікат походження послуг – сертифікат для підтвердження факту виконання послуги українським підприємством або суб'єктом ЗЕД України в межах або за межами митної території України. Сертифікат застосовують тільки у межах України.